

קונטרס

שפת חיים

להודש תמוז

נערך ונלקט מתוך שיחות קודש
שנאמרו ע"י כ"ק מרן
האדמו"ר מתולדות משה שליט"א

מאמרי חיזוק והתעלות
בעבודת השם יתברך
ובמדת האמונה והבטחון

לזכות ר' שלום ראובן (רובי) מלאוי הי"ו ומשפ'
"זכות זיכוי הרבים יגן בעדו ובעד ב"ב לטוב להם כל הימים"

תוכן הענינים

חודש תמוז

לעשות רצונך אלוקי הצצתי / לעבוד העבודה במסירות הלב ג
להתהלך לפני האלוקים ב"אור החיים" / לחוש את האמונה הפשוטה בבורא עולם יג

יסודות נאמנים חצובים ממשנתו של בעל ההילולא
רבינו ה"אור החיים" הקדוש זיע"א - ט"ז תמוז

הביטו וראו את הטוב שבכם / הדרך לשמחה אינה נמצאת מחוץ לאדם כא

עובדות וסיפורי הוד בענין 'הכרת הטוב' מתוך שיחת קודש
שנאמרו לצוות עורכי גליון 'לקראת שבת - דרשו'

כל הזכויות שמורות למכון "שפת היים"

לכל עניני הקונטרסים אפשר ליצור קשר / בפלא': 052-717-6542 | 055-675-1667
בדוא"ל: 7176542@gmail.com | לתרומות והנצחות; או למעוניינים בכמות צורו קשר.

להרשמה לקבלת הגליונות במייל: machonsfaschaim@gmail.com

יש לפתח הרגשת הלב להקב"ה / גם אצל הטובים חסר ההרגשה / כל ענין דקדושה צריך הכנה והזמנה מקודם / מה שבכוהך עשה / אי אתה יודע מתן שכרן של מצוות / מה זה רצון / רצון אמת – זה שמביא תוצאות / עומק דברי הו"ל שאמרנו 'קנאת סופרים תרבה חכמה' / תורה ברציפות ובהתמסרות מוחלטת / וכי יש לי זמן להכיר אנשים? / כל אשר לו יתן בעד נפשו / דביקות התורה מצילה ממוות / לו חכמו ישכילו זאת / התורה היא אור אלקותו ית' / אם זה בנפשו – כל אשר לו יתן בעדו / כל אחד צועק במה שרואה לו

שאינו רק תזכורת לתשובה לאהר שכבר עשינו תשובה בפועל.

יש לפתח הרגשת הלב להקב"ה

יש לומר הכוונה בזה, ששם החודש בא לרמוז לנו, שבימים האלו על האדם להתעורר בעצמו לפתוח את רגשי ליבו, לעבוד העבודה בפנימיות הלב ובדחילו ורחימו. דהנה בזה לבד שהאדם הוזר בתשובה מן העבירות שבידו, וגם שומר את עצמו מן החטא, ומוסיף והולך בקיום המצוות, אינו מספיק, כי כל עוד שאין אדם עוקר את ההתיישנות שבלבו להלחיב את עצמו בגשתו אל הקודש להיות בווער כאש מתוך חמימות יתירה, הרי חסר ממנו העיקר שהוא הלב.

כי אינו דומה עבודת ה' הנעשית מתוך התלהבות ורגשי קודש, לעבודה הנעשית

למען אחי ורעי אדברה נא דברי שלום ואמת לבטא בשפת חיים מילין ורוזין יקירין כדי להלחיב הלבבות בשלהבת אש קה, להיות זרוזים מקדימים, ולהיות מן העשרה ראשונים הדופקים בשערי התשובה, להיכנס להיכלו של מלך מלכי המלכים ביום המלכתו הקרב ובא, בנפש נקי מן החטא, ובלב הומה ורוגש בתשובה מאהבה לעבוד העבודה התמימה לעשות רצון אבינו שבשמים.

אנו נכנסים כעת לחודש 'תמוז', ששמו מרמז לנו כי 'זמני תשובה ממשמשים ובאים'. ולכאורה הדבר צריך ביאור, שהרי עיצומו של יום ראש חודש הוא יום של תשובה כשלעצמו, כמו שאנו אומרים בתפילת המוסף של ראש חודש 'ראשי חדשים לעמך נתת זמן כפרה לכל תולדותם', אם כן מה יתן ויוסיף לנו הרמז

את הלב לאבינו שבשמים, כדי שנוכח להיכנס בשער המלך לאהבה וליראה אותנו, ואז יהא עבודתינו רצויה לפני המקום.

ויש לנו להוסיף עוד רמז על הענין שאמרנו, שהיו מיום זה - ר"ה נשאר רק תשעים יום לימי ראש השנה הבעל"מ, ובעת הזאת זהו הזמן להתחיל בעבודת הלב "בכל לבבך" לעורר ההרגשיים, דהרי קיימא לן דתשעים יום הוי חזקה [שו"ע אור"ח סי' קטז] ומעתה אם יתחיל כבר מהיום הזה להתעורר בתשובה שלימה ולעורר את האהבה הישנה, יש לנו 'חזקה' שגם יזכה להמשיך בהרגל זו הלאה ביתר שאת לקראת השנה החדשה הבאה עלינו לטובה ולברכה.

לבן על כל אחד ואחד להתעורר בימים אלו בהתלהבות מרובה להתקרב אל הבורא באש התורה והתפילה, ועל ידי ריבוי מחשבה והתבוננות נתגלה האור שבלב שוב להתחבר, וזהו עיקר מנמנתנו בעולמנו, כי רחמנא ליבא בעי, ועל האדם ליתן דעתו ומחשבתו לפתוח שער ע"י זה, שיהא מעורר על עצמו הנקודות טובות שבלב בנגעושים גדולים ובהשתוקקות יתירה להתעלות בדרכי הקדושה.

כמו כן בכל עת מצוא ירבה האדם בתפילה ובתחינה, שיסיר הקב"ה לב האבן מקרבו, וישים בליבו אהבתו ויראתו לעשות רצונו ולעבדו בלבב שלם, ואז יזכה לסייעתא דשמיא מרובה שיאיר לו הנקודה הפנימית באיתערותא דלתתא ולעילא, וכלשון התפילה שנתקנה בעז"ה על ידינו לומר

בקירות ובעצלתיים, כי כל המידות התלויות בלב, כגון יראת ה' ואהבת ה', והדבק במדותיו יתברך וכדומה, קיום אלה המצות הם על קנייתם אותם, היינו על ההשתדלות לקנות הכוחות הנפשיים ההם, כי אפשר לו לאדם ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי התורה, ולמעשה הרי הוא כעומד בפתח מבחוץ, לאחר שכל מעשיו הם כמצות אנשים מלומדה, וחסר לו ההרגשיים הפנימיים המעוררים את הלב להדבק בה' ובתורתו הק'.

גם אצל הטובים חסר ההרגשה

ובפרט בדרנו אנו, שהוא דור עני, כאשר נמצאים אנו בקטנות המוחין ובחשכות הדעת, והמוח אטום והלב סתום, ואין בידינו מאומה, כי אפילו להתעורר קמעה ולעשות מעט בכונה מזהרה ובהרגשת הלב שיהא לנחת רוח להבורא הוא דבר רחוק מאיתנו, כי בדור אחרון ירדנו פלאים בענין זה, שנעלם מאיתנו ההרגשה וההתעוררות, חסר הלב גם אצל הטובים, יש לפתח ההרגשת הלב להקב"ה הן בבין אדם למקו' גם בבין אדם להכירו, שאיש את רעהו יעזורו בלי חשבונות עבור עצמו.

וזאת ידוע כי בימי הרחמים והסליחות מתעורר הלב של יהודי מפחד יום הדין הקרב ובא, כמו שאנו אומרים בסליחות "זוחלים ורועדים מיום בואך" כי כל באי עולם עוברין לפניו כבני מרון ותפילת ראש השנה, ובכך מזכירין אנו ענין של ימי התשובה במילה "תמוז", לרמז בזה שכבר הגיע הזמן לפתוח את ההרגשיים, ולעורר

אלא טעם הדבר הוא, דבזה שרוצה ליתן פחות מהשגת ידו, הריהו מוכיח בזה שיש לו חסרון ופגם ברצון הפנימי, שהרי ביכולתו לתת יותר, ומה שבכווחו ליתן חייב הוא ליתן ללא כל התחכמות, כי רק אז נחשב לו מעשה המצווה כאילו קיימה בתכלית השלימות, וממילא מקובלת היא ורצויה לפני קונו יתברך, מה שאין כן כשאינו נותן את 'כל' לבכו לזה, חסר לו חלק גם בעצם קיום המצווה.

אי אתה יודע מתן שכון של מצוות

בא וראה כמה יגיעות יגעו בני ישראל להקים את המשכן במדבר, כמה כסף וזהב ואבנים טובות וכדו' נשתקעו בבנין המשכן, וכמה חודשים יגעו בעשייתו, כמו שציותה לנו התורה לאמור: **יַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשֹׁכְנָתִי בְּתוֹכְכֶם** ושמות כה, חו' והגם שבשעתו לא היו צריכים אותו רק לחודשים אחדים, כי אילולי חטא המרגלים היו נכנסים תיכף לארץ ישראל, ובכל זאת לא השגיהו על כך, אלא נתנו לבם ונפשם לזה עד שהיתה המלאכה ועושיה די והותר.

מה זה רצון!

ומבאן ילמד האדם לדעת, כי רצון אמיתי – פירושו, שעם כל הקושי שיש לו בדבר – עושהו, יען כי הוא רוצה בכך, וזהו נקרא 'רצון' באמת. ובפרט כאשר רוצה האדם להתעלות בתורה לקנות קנינים רוחניים בה, היא על ידי עמילות ויגיעה, שבזה שיש לו להאדם מעלות של הריפות עמקות ושכל הישר, עדיין אינו יכול להיות בטוח שיצליח בתלמודו. אבל מי שיש לו שאיפה והוא "מבקש", אזי אין לך דבר העומד בפני

בכל בוקר קודם תפילת שחרית ועיין נוסח התפילה בסוף הקונטרס.

כל ענין דקדושה צריך הכנה והזמנה מקודם

וכלל גדול אמרו בזה, שבאם מפעיל האדם בעצמו רצון חזק באמת לעשות שינוי באופן העבודה שלו לעלות במדרגה גבוהה, והיינו שמפעיל את כל כוחותיו לדבר מצוה בצמאון ובהשתוקקות, ובהכנה דרבה מלפני עשייתו, כי כל ענין דקדושה צריך הכנה והזמנה מקודם כפירוש רש"י ריש פרק קמא דביצה (ב: ד"ה ואין יום טוב) גבי הכנה דרבה, אם זה בלימוד התורה ואם זה בעבודת התפילה וכן בכל המצוות שבתורה, בזה מכין את הכלים לקבל האור והרגש דקדושה מעשיית המצוה להתדבק בבוראו, וכעין זה איתא [תנ"א זוטא יד] שאין דברי תורה נבלעין בלב האדם אלא במי שעיף להם, דהיינו בלב הצמא ומשתוקק לדברי תורה.

מה שבכוהך עשה

וזאת פשוט וברור היא, שמחובתנו להתייגע בכל מצוה ומצוה כשלעצמה עד היכן שידו מגעת – לקיים אותה במסירות רבה ובדביקות עילאה, שאז נחשב מעשי המצוה בבחינת השלימות, שאם לא כן, חסר לו "שטיק" מצוה, ולא יצא ידי חובתו, וכעין זה מצינו בחז"ל [וערכין יז:] עשיר המביא קרבן עני לא יצא ידי חובתו, ובעצם הדבר תמוה מאוד, שמה בכך אם ברצונו ליתן עכשיו רק סכום קטן כמו העני, הרי כעת אין לו ההתעוררות והרגשת הלב כל כך ליתן יותר ולמה לא יצא ידי חובתו?

באמת רוב בני אדם אינם מכירים כלל בכוחות עצמם, ואינם משתמשים רק בשליש מכוהם, ואולי אף פחות מזה, אלא שחושבים בעצמם שעשו יותר ממה שיכולים. וכך אומר ה'שם משמואל' [היי שרה] שבכל אדם טמונים כוחות אדירים שאינו מגלה אותם כי אם בעת סכנה וכדומה, לפיכך חייבים אנחנו לעשות מעשה, ולהתאמץ ולהפעיל את הרצון באמת, להיות בוחר בחיים, ואז נזכה להצלחה עצומה בס"ד, להתעלות ולהתרומם במעלות הרוחניים.

ואחרי זאת שהודיע ה' אותנו כל אלה, א"כ מה יעשה האדם כיצד ניתן להמשיך על עצמו הארה קדושה והתעלות רוחנית לאורך ימים, ובכך כלל גדול נקוט בידך כי הדבר המועיל להשיג שאיפה ותענוג לעלות במעלת אלוקים כדי להצליח בתורה וביראת השם, הוא על ידי שיתחבר עם חברים טובים שכל מגמתם ושאירתם הוא להתדבק אל הבורא לזכות ליראת שמים, וליראת ה' טהורה, ואשר רצון אחד להם להתעלות במעלת התורה לאשתמודע באורייתא.

איך לנו מושג מה עז וסוּחָף כח החברות, כי כל אלה הדברים שאמרנו עד עכשיו, היינו דווקא כשנמצא האדם באווירה של חי קדושה וטהרה, חי התדבקות אל הבורא ואהבת התורה, ואז גם מחשבותיו ירצו לעלות במעלת אלוקים בכל מה דאפשר ולהיות ממבקשי ה' בבחי' של קנאת סופרים. ועל ידי התקשרות והתחברות לחברים טובים יתנוצץ בתוך תוכו מידת

הרצון, וסופו שיגיע למה שהוא שואף ומבקש. וכן הדבר לגבי ההתעלות בעבודת ה', שאם הוא מבקש את ה' באמת, מובטח לו שיגיע לשלימות בעבודתו את ה' בכל הדרכים המביאות לידי ההתקרבות לה', הן בתורה ובתפילה והן בעבודת המידות.

גם כל העשירים הגדולים הגיעו לרום עושרם, רק הודות לשאיפתם העזה לממון, ולא נהו ולא שקטו עד שהוציאו את הדבר מן הכוח אל הפועל. אבל מי שהסר לו השאיפה והרצון, לא יצליח לעולם. ובדרך זה אמרנו לפרש הפסוק: **וְאֲנִי תַפְלִי לְךָ ה'** **עַתָּה רְצוֹן** [תהלים סט, יד] מתפלל אני, שבכל דבר ודבר יהיה כוונתי וליבי לך ה', ואז בטוח אני שאזכה לעת רצון' כזה המביא לידי מעשה בפועל.

רצון אמת - זה שמביא תוצאות

וכל אלו ללמדך באו ששלוש בחינות יש במילת 'רצון', א. 'הרצון לרצות' איך שאומרים 'איך וואלט געוואלט וועלען' [הייתי רוצה לרצות], דהיינו שהוא מבין שזה דבר חשוב, אבל בפועל אין הוא רוצה ממש, ב. 'הסכמה' לדבר, כלומר אני מסכים בעשיית הדבר במדה מסויימת. ג. 'רצון אמיתי', היינו שמוכן להשקיע בדבר את כל כוחותיו ומרצו כמה שיכול ואף יותר מזה. ועל האדם לבחון עצמו תמיד איזה סוג 'רצון' יש לו, כי חילוק רב יש ביניהם, והתוצאות יוכיחו...

ובד כבוד נאמר כי בשעה שהאדם מקבל על עצמו רצון חזק להשיג הדבר, מיד מתגלים לו כל הכוחות הטמונים אצלו, ומסייעים בעדו למלא את רצונו העז, כי

וכבר אמר דוד המלך: 'פְּקוּדֵי ה' יִשְׁרָיִם מִשְׁפָּחָי לֵב' ותהילים יט, טז.

ובאחד הימים ראיתי מודעה על איזה בעל דרשן חשוב שמגיע לדרוש בהלכה ואגדה, ומאחר שרציתי לשמוע קצת דברי חיזוק פניתי והלכתי לשם, והנה הדרשן הזה דיבר בקדשו והראה בקיאות וגאונות בכל מסכתות הש"ס, דהיינו שהזכיר בכל מהלך דרשתו הרבה מימרות חז"ל, ועל כל מימרא ומימרא ציין בדיוק כמה פעמים נזכר מימרא זו בש"ס, וגם ידע להצביע בדיוק באיזה עמוד ובאיזה קטע למעלה או למטה בשורה ב' או ג' נמצא המימרא, וגם ידע לפרט את כל סוגי הגירסאות שיש לגבי מימרא זו וזו, כיד ה' הטובה עליו.

באותה שעה ראיתי את עצמי עומד אצל גדול הדור ממש, שיודע את כל הש"ס בעל פה, וגם יודע כמה פעמים מוזכר רבי יוחנן וריש לקיש בכל מסכתא ומסכתא, ועד"ו בכל הש"ס כולו, ואם יש גירסא שאין גורסים ריש לקיש רק אמורא אחר – גם את זה ידע לומר, ולפי זה למנות גם כמה פעמים נזכר כן בש"ס! ועד"ו גם בתלמוד הירושלמי.

ולאחר הדרשה חלשה דעתי והגעתי לשברון לב גדול, כי הרגשתי בעצמי לעם הארץ גדול, ונתעורר בי קנאת סופרים עצומה, עד כדי כך שעברו עלי כמה ימים עד ששבה אלי רוחי, ואז התחלתי באמת ללמוד עם רצון חזק במידה כפולה מכפי שהיה לי עד אז – מגודל הקנאת סופרים שבער בקרבי. ואכן לזכותו ייאמר, שבתוך

הקנאה הטובה והמועילה, שהיא קנאת סופרים המרבה חכמה, שגם הוא יכסוף בכמיהה ובכיסופין להתעלות, כי החברות מביא לידי התעוררות והתפעלות לחשבון הנפש, להתעלות ולקבל רצון טוב לעלות במעלת האלוקים ביתר שאת וביתר עוז.

עומק דברי חז"ל שאמרו

'קנאת סופרים תרבה חכמה'

כי זאת ידע האדם שעל ידי הקנאה המותרת, מתעוררים אצלו פנימה הכוחות החבויים בקרבו של כל אחד ואחד, וזוכה לראות בעצמו פלאות נשגבות – להתעלות מאוד, עד כדי להשקיע כל כוחות נפשו בדרכי קנין התורה ושליומות טהרת המידות, שלא היה מגיע להן אילולי אותה קנאה נכונה. כי על ידי קנאת סופרים מתעורר בעצמו האהבה הטבעית לעסוק בתורה ולעבוד העבודה ולהגיע לשליומות טהרת מידותיו.

וכדי לסבר את האוזן להבין ולהשכיל כמה אמת יש בדברינו אלה, שמעו נא רבותי למעשה שבדידי הוי עובדא, היתה זאת כלפני שלושים שנה ויותר בעת שלמדנו בכולל, ב"ה למדנו בהתמדה גדולה וסיימנו את עשרת הסימנים הראשונים של הלכות פסח, וידענו כבר היטב פרטי המחלוקת בדין קמה שנתערב בקמה, אי מקרי 'לח בלח' [מג"א סי' תל]. וגם למדנו את הסוגיא של עכבר נכנס וכיכר בפיו [סי' תלה א], וכן הדין של תשע ציבורין של מצה ואחד של חמץ ובא עכבר ונטל [סי' תלט א] וכדומה. ונפשי היתה מלאה כסיפוק ושמה מרוב הידיעות שרכשתי במשעולי הסוגיות הללו,

המונע הגדול ביותר לגדול ולהתעלות בתורה.

כה התמדה של פעם היה כה עצום, כי פעם כמעט ולא היה מושג כזה 'לחלום', "פארברענגען" לבלות את הזמן, כי הרי צריכים להיות עסוקים בלימוד ברציפות ובהתמדה, כי בהם נהגה יומם ולילה, היה להם רצון עז ללמוד. ומה גם שרק בדרך זה זוכה האדם לקנות קנין בנפשו בלימודו להתעלות, וכדי לסבר את האוזן עד כמה פשוט היה הדבר כך, נאמר לכם מה ששמעתי מאיזה ראש ישיבה בבולטימור. שבהיותו ילד בן אחד עשרה נסע ללמוד בישיבה בא"י, וכשרק הניע לעיה"ק צפת אל בית זקנו לאחר מלטולי הדרך בספינה ואח"כ עם עגלה, ועוד הלך הרבה ברגליו, זקינו קיבל פניו ואמר לו שלום! הראה לו היכן להניח את הפציו.

זמיד ללא שהיות לקח אותו ללמוד עמו מבלי להתחשב במצבו שמוא הוא חלש ממלטולי הדרכים. וללמדנו מזה על כה התמדה הכביר שהיה פעם. ונזכיר עוד מה שסיפר לנו האיש, בזמנו לא היה קיים כלל המושג של "בין הזמנים" רק בערב פסח וערב יוה"כ וערב ת"ב לא למדו בישיבה. ובכן אין כאן כל חידוש שזכו לגדול לגדולי עולם, כיון שרק בדבר זה השקיעו את כל מרצם וכוחם, ועוד זאת שהגיעו לידי הכרה כי התורה מתוקה היא מדבש ונופת צופים, שהיתה התורה אהובה עליהם ביותר, והדברים פשוטים וברורים.

זהאמת יאמר, שעמילי תורה שאין להם בעולמם מאומה מלבד ההנאה והשמחה

זמן אחד למדתי את 'כל' הלכות פסח עם הפרמ"ג, ואף חזרתי עליהם כמה וכמה פעמים. אתה הראת לדעת, כי מקנאת סופרים אכן תתרבה החכמה.

הדרך להצלחה

ובגמ' איתא 'לאוקמי גירסא סייעתא דשמיא', ואכן בעבור זה נתקן הברכה 'אתה חונן', כי יכול האדם ללמוד אלף פעמים ובלי סייעתא דשמיא אינו זוכר, וסייעתא דשמיא מגיע אחרי זאת שמוסר האדם את עצמו עבור קנין התורה, התורה צריך להיות אצל האדם עצמותו "זיין זאך" שאי אפשר בלעדו, כל הנשמה צריך להיות מחובר לתורה, שבהם נהגה יומם ולילה.

תורה ברציפות ובהתמסרות מוחלטת

ודע יקירי! כי דרכו של השטן הוא לקרר את האדם מהתמדתו בתורה, כי יודע הוא כי כל מה שעוסקים בה ברציפות ביותר מתעלה האדם ונתרבה אצלו אהבתו והמדתו בתורה, כמו שמצינו בירושלמי (פסחים פ"ג) מעשה ברב אביהוא ששלח את ר' הנינא בנו ללמוד תורה בטבריה, ושמע שעוסק שמה בגמילות חסדים ובקבורת מתים, שלח לו לאמור: וכי אין קברים בקיסרין שלכך שלחתיך לטבריה?

וזמבן הדבר שלא היה מדובר שם במתי מצוה, שאז ודאי מצוה הוא לו להתעסק בקבורתם. וגם מסתבר שישב ולמד כל היום, ורק ביני לביני התעסק במצווה זו. ואם כן יש להבין מדוע הוכיחו אביו כזאת? אלא על כרחך צריך לומר שהטעם שלא היתה דעתו נוחה מזה הוא, כיון שעל ידי זה היה חסר לו ה'רציפות' בלימודו, וזה

אותנו ליקח ממנו מוסר השכל והזיוק גדול בעבודת ה', שכל רגע ורגע יקר הוא למאוד, וחבל על כל רגע שהולך לטמיון בדברים של מה בכך. והאדם שעוסק בתורה ברצינות, שוב אין לו זמן לשום דבר מבלעדי מילוי רצונו הטהור, שהלוא התורה ויר"ש הם בנפשו ממש.

ומאיך גיסא רואים אנו בחוש ישנם כאלו שאם שואלים אותם אודות איזה אדם מתושבי עירם, יכולים המה לספר לך אודותם כל מה שאתה רוצה, כי הוא יודע להגיד עליו את כל קורות חייו ימיו ושנותיו מיום הולדו ועד הלום בעיון וכל המסתעף לזה. ואשרי המשכיל שיודע לנצל את הזמן בדברים העומדים ברומו של עולם, ולא לתת את הדעת בעניני קטנות, לחקור לדעת איש איש ועשייתו.

כל אשר לו יתן בעד נפשו

ועל האדם להתכונן בעצמו, באיזה דרך רוצה הוא להלך, ומה הכי חשוב אצלו, וימסור את כל גופו ונפשו בהתמדה ושקידה גדולה. כי כן היה דרכי הגדולים, שדבר אחד ומיוחד היה כל רצונם, ובזה הם השקיעו את כל מאווייהם, והוא – לידע תורה ועוד תורה, כאשר כל פסגת שאיפתם היה רק זה לתרץ עוד קושיא של הרשב"א וכדומה.

דביקות התורה מצילה ממוות

ועד כמה היה דביקות התורה מושרש אצל התלמידי החכמים, יש לנו ללמוד מהסיפור הבא, בזמן הגאון מטיבערג זצ"ל גזרו גזירה ברוסיה שאסור ללמוד תורה, והנה באחת הלילות באישון ליל תפסו אותו יושב והוגה על תלמודו ברננה, ועל אתר בקשו

שהם שואכים בבית השם זוכים לחדש חידושים בתורה, כי התורה נקראת על שמו כמו שמפרש רבא [עבודה זרה יט]. בתחילה נקראת על שמו של הקב"ה ולבסוף נקראת על שמו ואשרי לו שמתחדש דברי תורה על פיו, ודומה כמי שמשמיעין אותו מן השמים כדאיתא [תנא דבי אליהו י] וזהו שאנו מתפללים "ותן חלקנו בתורתך" שיתן לנו לב להבין דבר מתוך דבר ולהחדש חידושי תורה דוחו חלקנו – תורה דיליה היא.

וכי יש לי זמן להכיר אנשים?

והרגשה זו של 'רצון' אמיתי שמכניע את היצר, נוכחתי לראות בחוש, כאשר עלה אלי אברך אחד מבני חבורתינו מארה"ב, ובתוך כדי שיחתי עמו שאלתי אותו בשלום אדם מסויים המתגורר בשכנותו, והשיב לי שאינו מכירו כלל! וכשתמהתי בפניו על כך, הסביר לי פשר הדבר. וכך אמר: הנה כך הוא ה"סדר יום" שלי, בכל יום בבוקר אני משכים בשעה מוקדמת בסביבות השעה חמש לפנות בוקר. ותיכף אני פותח את סדר יומי בלימוד שעה ואחר כך תפילת שחרית, ובשעה שמונה אני ניצב כבר בעבודה עד שעות אחה"צ המאוחרות, ובשעה שש אני מסיים את עבודתי, ואז אני שב לביתי מיוגע ומיוזע ותשוש כוח.

וממשיך לספר – "בהיותי בביתי אני טרוד מאד עם הילדים ולעזור קצת וכדו', ואם מישהו דופק בדלת בכדי לשוחח עמי מעט, אני מתנער ממנו מהר, כי ממה נפשך, או שאני נח או שאני עוזר בבית, כך שלא נשאר לי אפילו רגע פנוי להכיר את האנשים מחוץ לביתי". ומה מאוד מהייב

הרהורי שמות הרהורי יצה"ר וכו', הנותן ליבו ועיניו על דברי תורה מתברך בכל מכל כל, ומתבטלין ממנו כל מיני וסוגי דמיונות.

התורה היא אור אלקותו יתברך

ולא זו אף זו, שהתורה"ק היא בבחינת אור המאירה את נפשו ורוחו של אדם, ומתבטלים ממנו פיתויי היצה"ר לכל עניני התאוות המאוסות, כי בזמן שיש לו בהירת הדעת רואה שהכל הבל, ההכמה זה אור, ומגלה שאין היצר הרע אלא דמיון, אין כאן לא מציאות ולא פיתוי רק תפאורה שקרית!! כי זה כח התורה שמזכך את החומר ועל ידי זה רואה את האור ממילא מתבטל ממנו כל הכוחות הרעים והיצרים האפילים הבהמיים.

אם זה בנפשו - כל אשר לו יתן בעדו

ועל דרך זה ראוי להתנהג בכל מצוה ומצוה, וכך היתה דרכם של הצדיקים להחשיב כל מצוה ומצוה עד כדי למסור את כל מה שבידם על דבר מצוה הבא לידם, וכדרך שמספרים שפעם אחת בא עני לפני הרה"ק הדברי חיים מצאנו זצ"ל, וקבל לפניו על כך שבתו עומדת לקראת שמחת כלולותיה ואין לו אפילו פרוטה לפרטה להוצאת הנישואין. ואז קם תיכף ה'דברי חיים' והעניק לו במתנה "ש"ם בכלי" יקר שבערכין, כשהוא מוסיף ואומר לו שימכור את הש"ם בכסף מלא, ובכך יהיה לו כסף ליקח מהם נדוניא לבתו.

כי באותם הימים היה ש"ם שלם דבר יקר ונדיר מאוד, ובפרט ש"ם זה שהיה מיוחד ביותר, כי אותו קיבל כ"דורון דרשה" מחמיו בעל ה"ברוך מעם" וסביב לו עלי גליון היו

להוציאו להורג רה"ל, ואז פנה אליהם בבקשה שימתינו כמה דקות לביצוע זממם, כיון שיש לו כעת קושיא עצומה על הרמב"ם, והוא רוצה מאוד לדעת מה התירוץ על זה... ואכן נענו הרוצחים לבקשתו, ונתנו לו זמן מה לעיין בדבר, אלא שבין לבין קיבלו הוראה מהמפקד לצאת מיד משם, וכך ניצלו חיוי בחסדי השי"ת - מכה דביקותו בתורה בתכלית הדביקות.

לו הכמו ישכילו זאת

גם מסגולת התורה היא שמבטל כל הספיקות שבאדם, כח התורה הזק יותר מכל ראיות והוכחות, היא תמימה ומשיבת נפש, כמו שמפרש הרמב"ן שהיא מיישבת כל הספיקות שבלב, התורה"ק מכניסה בהירות במוח ובלב יהודי ומסירה ממנו כל הספיקות, מקור הספיקות הם חשכות והסתר פנים, ועסק התורה מביא לידי הארת הדעת ומשיג העצבות, וכמו"ש כי באור פניך נתת לנו ה' אלוקינו תורת חיים ואהבת חסד.

וכבר אמר הגר"א שמי שרוצה לזכות לדעת תורה - ליטול עצה מן התורה, שילמוד כמה שעות רצופות לשמה ואז המחשבה ראשונה שיעלה בדעתו היא דעת תורה, וזאת כי ע"י התורה יהודי מתדבק עם הקב"ה ומשיג העצות. זאת ועוד, הרי התורה היא מקור הקדושה לכל הענינים למהרינו ולקדשינו בקדושתו העליונה, ושעל ידה מתבטלין כל הדמיונות וההחרדות, וכל שלימות האדם תלוי בה, וכמו"ש ואבות דר"ג ב א כל הנותן דברי תורה על לבו מבטלין ממנו הרהורי הרב הרהורי רעב

בנך את יחידך או שמכה את אביך, גם אז תלך לדבר עם דרך ארץ שיניח להם? בוודאי שלא!, רק תצעק בכל כוחך וגם תתן לו שתי סתירות בפנים על זה שהוא עושה מעשה פשע.

כל אחד צועק במה שכואב לו

כן אנחנו החרדים צועקים כשכואב, אצלנו כואב כשדורסים את אבא כשמחללים השבת, כי דבוקים אנו אל הבורא וכואב לנו את כאיבו, ואין ענין של דרך ארץ לכאן, כשאחד יגנוב לך משהו תצעק בקול רעש גדול ואין ענינו בהלכות דרך ארץ, ובכן תבין אנחנו אצלנו זה הקב"ה בנפשנו, ואנחנו מוחים בקול רעש גדול על הילול השבת ועל גזירות שמתחדש בכל עת נגד הקב"ה ונגד משיחו.

זאת אומרת שהחילוק ביני לבינינו הוא, שאנחנו מבינים בעם את חומרת הדבר, ואתם לא, אבל אם תבינו את הסברא שלנו טוב טוב בוודאי אתה מכין אותנו, וכמו שהנך מבין אלה החלשים בעם שעושים מחאות שאינם מקבלים כסף מספיק, גם תבין אותנו שאנחנו מצטערים שדורסים על אבא שלנו ומכזים את התורה.

ואם עסקינן בהלכות דרך ארץ אומר לך דבר שאתה צריך לזכור תמיד, דרך ארץ בלי הקב"ה כלום הוא, דרך ארץ בלי התורה כלום הוא, ואינו שווה פרוטה, ומנקודה זו מבינים אנו פשר דבר כי בעת מלחמת העולם השנייה, הנאצים ימ"ש ציוו לקבוצת אנשים שיכנסו לחדר שמשם לא יצאו, שנתרגו על ידי הגאזים, אז אמרו להם בלשונם בבקשה "ביטע" זיך גיין וואשען,

רשומים הנהותיו בכתי"ק!! כששמעה מזה בתו של הידברי היים, הלכה להתלונן על כך לפני הראפשיצער רב זצ"ל, וכך השיב לה: מה נעשה הלוא מצוה זו של צדקה בנפשו הדבר, וכל אשר לו יתן בעד נפשו, כי מידת הרחמנות אצלו היתה טבועה בדמו ובנפשו, והכל היה מתבטל אצלו בשביל מצות צדקה. וכל אחד יקה לעצמו רמיזא דחכמתא מה יעשה ישראל היאך לעבוד העבודה, כי על האדם מתחילה להתבונן בגדלות הדבר ואז יעשה פעולתו לטובה ובמסירות נאמנה. וכדרך זה עניתי ואמרתי ליהודי אינו שומר תורה ומצוה, היה זה בעת נסיעה בחזרה לא"י, ישבתי לידו ורצוני היה לצוות אותו להניח תפילין.

ובהיות שראיתי על פניו שהוא מסתכל עלינו על החרדים לא בפנים יפות נמנעתי מזה, וה' ירה דרכי אחרי זאת שנתעורר וויכוח בין שני אנשים שהיו יושבים מאחורינו, שאחד רצה שיסגור את התרים של החלון שלידו במטוס בעבור שעייף הוא ורוצה לישון, והשני לא רצה כ"כ, אז היהודי הזה אצלי ישב ניצל ההזדמנות ואמר כאילו בדרך נצחון "דרך ארץ", והכוונה שצריך הוא לסגור התרים.

ואני שהבנתי כוונתו ממה שמונה בתוך המילים, הדיינו לבוא בטענה עלינו החרדים הקנאים לדבר ה' שיש להתנהג עם דרך ארץ כי דרכיה דרכי נועם ושאיין לילך במלחמה על דבר ה', וכמו שהודה לי אחרי זה, אמרתי לו כן בוודאי! אבל לא בכל פעם יש להתנהג עם דרך ארץ, ושאל אותי מה כוונתי, עניתני לו, אם תראה אחד מכה את

שיקיים יהיו בתכלית השלימות, בקבלת עול מלכות שמים ועול מצות, שהרי עשה המצוה בניגועה אמיתית, שאם לא כן, לא עשה ולא כלום למענו של הקב"ה, אלא תאוה של מצוה, ואז אפי' שאין עבירה בידו כולו יצה"ר היא, כי התאוה של בחירה על כל שולטת, וכי כל תכליתו של האדם בעולמו הוא "זיך צו בייגען פארען באשעפער" [להיכנע להקב"ה], להשקיע יגיעה עצומה ועבודה ממושכת להתעלות.

ודכירנא בעת שהייתי פעם במקומות הקדושים, בא איש אחד ולקח כיפה מהקופסא שם בכדי להניחה על ראשו בעת התפילה, והנה לפתע באה רוח שאינה מצויה והעיפה לו הכיפה ונפלה ונתגלגלה על הארץ, והלך אחריה מרחק רב עד שהגיעה ליד קיר, ושם לא היה לו שום ברירה רק להכניע - לכופף את עצמו ולהרימה, אבל עד שהגיע לשם היה קשה לו הדבר... וזה כי לא היה למוד בדבר הזה זיך בייגען, שהנוכח אינו מורגל להזיז את עצמו ולהתכופף לעשות.

ויעזור השי"ת שנזכה להתעלות בעסק התורה ובעמוד העבודה בלב ונפש הפיצה ולהגיע לשלימות המידות, שיהא עבודתינו הכל נחת רוח להבורא אמן כן יהיה רצון, א גומע וואך אין א גומען חודש פאר אלע.

דיברו בלשון דרך ארץ איך שמבקשים ואמרים זה לזה: נא! בבקשה תיכנס כי צריכים לסגור את הדלת אחריכם, ה"י, וכאמור כשאין יראת אלקים הדרך ארץ אינו משמש לכלום.

ולאור הדברים שאמרתי מבקש אני גם ממך, הט אזנך לי וקה לך את הדברים האלו בנפשך וברצינות, להתחבר אל הבורא ולחזור אל היק אביך, ובבקשה נא ממך לשמור שבת שלא תצער את אבא שלך, ותתחיל לחשוב מה הוכתינו בעולמנו, ותעשה קשרים עם אבא שלך בשמים, להניח תפילין ולשמור הנהגת הבית וכו', כך המשכתי לדבר אל לבו דברים של טעם לחזור למקור, וב"ה שדכרינו אלה אמנם עשה פירות שהתעורר מאוד לתפוס איך שהאמת מונח אצלינו ולא אצליהם שמתנהגים בדרך ארץ, שדרך ארץ בלי תורה אין כלום וכאמור, וכבר אמר אברהם אבינו לאבימלך רק אין יראת אלקים במקום הזה, וכל זה ללמדנו בא שהאדם עושה הכול מה שנחשב אצלו חשוב מאוד.

ויוצא מכל זה להתבונן, כי עבודת היהודי בעולמו הוא לעשות רצון קונו בנאמנות ובמסירות, להתגבר מעל טבעו לשבור את ההרגלים, לעשות מעשים טובים היפך מידתו, כדי לעשות היפך רצונו, ולא מצד בחירה ורצון עצמי, ואז כל אלו המצוות

להתהלך לפני האלוקים

ב"אור ההיים"

לחוש את האמונה הפשוטה בבורא עולם

יסודות נאמנים הציבים ממשנתו של בעל ההילולא

רבינו ה"אור ההיים" הק' זי"ע – מ"ז תמוז

יש לחוש את האמונה הפשוטה / האמונה מאירה את נשמתו של יהודי / האמונה הפשוטה היא כלי השפע לכל דבר / יש לראות גם בטבע בורא עולם! / "זוהי לכם לבטל המיוחש מעוצב האמונה" / אמונה שורש הכל / הקב"ה ממציא את הטוב בכל אופן / התפילה מעל הכל / לתבונתו אין מספר / הביטו וראו מפעלות ה'- מו כמובח באלים / אמונה למעלה מהכל

מאור תורתו הבהירה, והארץ האירה מכבודו, כאשר יאירו שבעת הנרות ירכה וקנה [כלשון המצבה הק'] הוגים מתוועדים ויושבים חבורות חבורות של ריבאות ישראל נערים וזקנים חסידים ואנשי מעשה מידי שבוע בשבוע, ושותים בצמא את דבריו, אהרי זאת שהם דולים יקרים כפנינים מבאר מים חיים, כדי להתהלך לפני האלוקים באור החיים.

ואשא עיני זה עתה, אל עבר דבריו המאירים שאנו למדים מתורתו, והנה רבים הם הלימודים שאפשר לחצוב מן ההר הגדול והזה, אך אמרתי להביט כעת במה שלומדים מדבריו בגודל החיוב להתעלות במצות האמונה, והיינו לחוש בחוש את האמונה הפשוטה והבטחון בה, במדרוגה הנעלה של אמונה חושית

דבר שפתים אך למחסור לפרש חין יקרת ומעלת כל הגה ודיבור שיצא מפי קדשו של רבינו בעל ההילולא "האור ההיים הקדוש", אין הגה אלא תורה אשר אור תורתו זורה ומבהיק בלבבות ישראל, ומאיר עיני רוחם ונשמתם בספרו הקדוש "אור ההיים" עה"ת.

ומילתא אלכשייהו יקרא לרבבות אלפי בני ישראל ההולכים לאורו בבחינת מה שאמרו בבראשית רבה [צו, ג] מה דגים הללו גדלין במים כיון שיורדת טיפה אחת מלמעלה מקבלין אותה בצמאון כמי שלא טעמו טעם מים מימיהון, כך הן ישראל גדלין במים בתורה, כיון שהן שומעין דבר חדש מן התורה, הן מקבלין אותו בצמאון כמי שלא שמעו דבר תורה מימיהון. והנה כי כן, מאז שגילה רבינו

יהודי, עד כדי להיות האיש המאושר ביותר עלי אדמות.

האמונה הפשוטה היא כלי השפע לכל דבר

כי האמונה מעניקה לו להאדם תחושה עילאית שממנו שואב מעיינות עוז וששון לבב המעוררים את לבו להתבק אל הבורא, ולהרגיש את ייעודו המיוחד לו בחייו. ואת זאת ניתן לראות באופן ברור שלפי גודל חיזוק האמונה של האדם כך תגדל בו האהבה והיראה והדביקות, וככל שהאמונה מושרשת יותר בפנימות הלב, כך מהשיבים יותר את המצוה, ומהשיבים את מי שציווה עליה, וממילא מקיימים אותה בטוב, וכל הטועמו ימלא לבבו רגש ואהבת השם כיראת הרוממות.

האמונה זהו אושר אין סופי. כשאדם מגיע לדרגה של אמונת השי"ת זוכה להארת פניו יתברך בהתגלות, שההצלחה מאירה לו פנים, להשיג כל הפצו ורצונו, לו ולאשתו ולבניו ולכל הנלוים אליו והתלויים בו, שיהיה שלחנו שלם ממולא כל טוב בשפע רב. גם זאת שקונה הוא לעצמו חיים גשמיים וחיים רוחניים גם יחד, וככל אשר יפנה ישכיל ויצליח.

ולאור דברינו אלה מבינים אנו כי אין קץ ותכלית אל האורות הניתנים להשגה על ידי האמונה המתורה, שהוא אור למעלה מנפשין ורוחין ונשמתין, ואשר זהו הכח אשר על ידו תצמח הישועה, להשיג לו להאדם כל דבר כפי הפצו ורצונו שלא יחסר לו כלום בחייו.

ומציאותית, לסמוך על השי"ת אף בלא דעת והבנה, וכי כל עיקר עבודתינו ועמלינו היא על קנין האמונה המתורה, שהוא שורש החיים.

יש לחוש את האמונה הפשוטה

וגם זאת שהיא יסוד כל היהדות כולה, כמו שאמרו חז"ל [מכות כד.] תרי"ג מצות ניתנו לישראל ובא חבקוק והעמידו על אחת שנאמר: 'וצדיק באמונתו יחיה' [חבקוק ב ד.]. צריכים אנו לקחת את האמונה הזאת בקרבנו ולהחדיר אותה בעצמנו, עד כדי לחוש את האמונה הפשוטה בלב, כי זה עיקר מוגמתינו לדעת את השם, זוהי תכלית האדם ועבודתו בעולם הזה, והיא גם סוד הקשר בין ישראל לאביהם שבשמים.

האמונה מאירה את נשמתו של יהודי

ועלינו לקחת את עצמנו לעבודה רבה זו, לכסוף ולהתגעגע אל שלימות האמונה, ע"י ריבוי דיבורי אמונה המחזקים את הלב, להתבונן בנפלאות השם ובחכמת הבריאה, לראות את ידו של הקב"ה בכל מעשיו, ה"ח"ה ראה 'בורא עולם', וכפי שרב ישראל סלנטר זצ"ל אמר אודותיו, הכל מאמינים בה' – אבל הת"ח רואה את השם, כי לבו לב מהור היה מלא חרדת קודשה ואמונה.

האמונה מעמיד את האדם על רגליו, והיא הנותנת לו עוז וחדוה תמיד. אין צורך לנדוד למרחקים עבורו, התבונן כאן בגופך ותמצא את הקב"ה, הבריאה מעידה על הבורא! כמו שהבנך מעיד על אורגו. האמונה מאירה את נשמתו של

מתקבלים על הלב בשכל וסברא, כי האמונה מעל הכל, גם אם הוא נשגב ועמוק מבינתנו.

"והיה לכם לבטל המיחוש מעוצם האמונה"
וכך מוגלה לנו רבינו (במדבר כ, ה) מעמו של דבר, למה שהכה משה רבנו את הסלע במי מריבה, שלא כציווי ה' שציווהו לדבר אליו, וז"ל: לפי שאמר לו הקב"ה קח את המטה, הבין שכוונתו היה גם להכות בו וכו', והשב לעצמו שאם היה רק מדבר אל הסלע, ולא היה מוציא מים, היה יוצא מזה הילול ה' גדול, מאחר שלא נתקיים דבריו של מקום, והיה החטא באמרו ודי"ה ואחר שמצאנו מעם למעשה נביא] "והיה לכם לבטל המיחוש בעוצם האמונה שהייתם צריכים לעשות" וכו'. "ולא הכרעתם לצד קדושת שמי להקדישנו בהוצאת מים מסלע אשר ירצו הם ובלא הכאה, שבזה היה ה' מתקדש לעיניהם כשיראו שאפילו הדומם כל שהוא מפליא לעשות כדיבור לבד" עכ"ל"ק.

לדעת שהכל תלוי ברבובש"ע

זאת אומרת שהחטא היה בזה שלא קיבל הדברים כפשוטם, באמרו 'ודברתם אל הסלע', כי האמונה הקדושה צריכה להיות אצל האדם בצורה הפשוטה כל כך באופן של למעלה מן המיחוש, לזרוק את עצמו אל תוך האמונה בתמימות ובפשטות בלי שום חשבונות, וכוונתו לומר כיון שלא אמר לו בכירור והך את הסלע, כי בין כך הכל מתנהל בהשגחתו יתברך שהוא למעלה מכל השגה, והכל בטילים כנגדו ממציאיותם לגמרי.

יש לראות גם בטבע בורא עולם!

ומכל זה נוכל להבין מה גדול כוחו של האמונה שהיא יסוד גדול, שצריכים אנו תמיד לעורר אותה למטה כדי שלא יפסיקו ממנו השפע מלמעלה, והאמת יאמר שגם זה שהאדם נושם, האדם הולך, האדם עושה, הרי הם ניסים כל רגע שיש הרבה מה להתעורר מהם, מה להתפעל מהם, רק שהאדם אינו חושב בזה כיון שרגילים בהם עד שאינו מרגיש שהכל ניסים שקורה עמנו בכל עת.

וכבר היה מעשה שבא אחד להגרי"ו מבריסק וצ"ל, וסיפר לו בהתפעלות שראה לראשונה מכשיר טלפון, וממש פלא הוא, מדברים בחיפה ושומעין בירושלים.. אמר לו הגרי"ו אכן יש לי כבר מזמן ההתפעלות זו, שהרי אתה יושב מומלי ומדבר ואני שומע, איך זה? אלא מה! דבר שרגילים לראות כבר לא מתפעלים מזה על אף שזה אותו נם, וכי מבינים אנו עין רואה, אוזן שומעת, פה מדבר, ואיך שהכליות עובדות כן מבינים? אלא כל זה הוא נם הצריך לגרום להתפעלות עצומה לכל אחד המתבונן בהם ולהבין מזה שיש בורא עולם, יש לראות גם בטבע בורא עולם.

ומאחר שהאמונה היא יסוד חשוב ונחוץ לכולנו בכל עת ובכל זמן, ובכך אפתח פי ושפת"י בדברי האור החיים הקדוש, שמאיר לנו הדרך כיצד צריך לשמש לנו דבר האמונה הזאת כדי לקיימה כתיקונה, לשמוע את דבר ה' גם כאשר אינם

ואף על פי שהובח לו להאדם להשתדל בענין הנראה לו לדעתו, בכל זאת אסור לו שישים הבטחון שלו על אדם זו או אחר, רק עליו להחזיר במוח לדעת היטב בידיעה ברורה כי הכל נעשו בהשגחתו יתברך הפרטית, וכי לו הכוח והממשלה בעליונים ובתחתונים לעשות בהם כרצונו, באיזה אופן שהוא, והלוואי שנזכה להתעלות בהכרה זו בתוכינו פנימה.

התפילה מעל הכל

וכדי לסבר את האוזן בדבר חיוזק נפלא, לדעת נכונה שהאמונה הפשוטה היא למעלה מהכל, וישועת השם כהרף עין בלי שום ענין שכלי וסדר הדברים, שמעו נא רבותי עובדא, וזאת ממה שהיה בדידי, היה זה כאשר שהיתי בארה"ב עבור גיוס כספים למען זיכוי הרבים, ובאחד מן הימים הייתי צריך באופן דחוף לשלוח סכום כסף גדול לארץ ישראל כדי לשלם המלגות לאברכי הכוללים בעיתי ובזמנו.

וכאשר התבוננתי וראיתי שאין אצלי שום כסף מוכן ומזומן לפני לשלוח, וגם לא עלה ברעיוני שום דרך אפשרות מאיפה להשיג סכומים כאלו ועוד כל כך מהר! שהרי הזמן קצר והמלאכה מרובה ואין לי למי לפנות לעזרה, חלפה מחשבה בליבי הרי הולך אני כעת להתפלל למי שהעושר שלו, ואשפוך לפניו שיהתי שיבוא לי לעזרה באיזה אופן, כי היפלא מה' דבר? והרי אין מעצור לה' מלהושיע בין מעט ובין הרבה, בין בזמן מרובה

וא"כ יוצא מדברינו אלה שזה לימוד נפלא לדורות הבאים אחריו איך לחזק את עצמנו באמונה הקדושה, שרצונו יתברך שנעבוד אותו באמונה התמימה והפשוטה מבלי התחכמות והכנת דבר, להכיר בהכרה מלאה שהכל תלוי ברבוש"ע, מידו הכל, ועליו רק להתפלל ולבקש, וכאשר נדמה לו להאדם לפעמים שעל ידי עשיית איזה מצוה יפסיד משהו, יסמוך על ה' להאמין באמונה שלימה והתמימה שאין הדבר כך כמו"ש אין אדם שומע לי ומפסיד וכמאמר התנא ואבות ב טו ונאמן הוא בעל מלאכתך שישלם לך שכר פעולתך.

ואכן מצוה זאת הנעשה מתוך נסיון האמונה היא החלק החשוב והנעלה שבעבודה, שמביאה את המחזיקים בה לחיים מאושרים בעולם הזה ובעולם הבא, כי על ידי תמימות האמונה שהיא גבוה מעל הכל נדבק האדם במקור הברכה.

הקב"ה מנציא את הטוב בכל אופן

והרי לנו שכאשר האדם חושב על איזה ענין שהוא צריך, שממקום זה או זה תבוא אליו הישועה, ותולה את עצמו באיזה דבר עפ"י שכלו ודרך הטבע, ולא בדרך האמונה והשגחה פרטית, כבר יש לו חסרון באמונה במידת מה! כיון שאינו משיג שעזרת השי"ת יכולה להגיע אליו בכל אופן וממקום אחר לגמרי, בדרך שלא עלה כלל על דעתו מעולם, כי אין כל הגבלה וסיוג כלפי שמיא, אין מעצור לה' מלהושיע באיזה אופן שהוא.

ונפשו מאז, בזמנים הגבוהים ונעלים ביותר, ועל אתר הוציא מול עיני משעק, וכתב והתם לי סכום הגון בנדיבת לב והעניק לי אותם במאור פנים.

וכאשר הסתכלתי וראיתי את הסכום הרשום בו, התפעלתי מאוד כמפליא ומשתאה, איך שהצליח ה' דרכי, ופני החליפו גוונים, לאחר שהסכום שרשם במשעק היה תואם בדיוק כפי מה שהייתי זקוק באותה שעה לשלוח עבור הפצי שמים וכפי בקשתי, והלה שצפה למחזה נורא הוד זה, פנה ושאל אותי מה זה ועל מה זה שהתפעלתי עד כדי כך? האם על הסכום שהוא כל כך מכובד שלא חשב על זה?

עניתי ואמרתי לו, "לאו דווקא בשביל הסכום, רק תמיהתי רבה היא, כי הקשיב ה' בקול תפילתי בעשיית רצוני והפצי, בדיוק נפלא ובמהירות רבה כפי בקשתי, כי היום בתפילת שחרית התפללתי לרבוש"ע שיזמין לי במהירות עוד בזה היום סכום כזה, וגם אספיק לשלוח אותו בזה היום עבור אברכי הכוללים, ולכן משתומם אני כשעה חדא, איך שמע ה' לקול תפילתי לעשות כרצוני במהירות רבה ובדקדוק גדול כל כך שעד מהרה ירוץ דברו תוך כדי שיצאתי מביהמ"ד."

לתבונתו אין מספר

וכשלא גמרתי להתפעל על גודל השגחתו הפרטית מאיתו יתברך, ועל זאת ששמע בקול תפילתי לקיים דברי עד לאחת, שיתף הלה לעומתו כמדבר מסיח לפי

ובין בזמן מועט, גם מדקה לדקה ומרגע לרגע.

ואז תפסתי אומנות אבותינו אשר בידינו, והתפללתי חזק לה' בתפילת שחרית בבקשת דבר, אנא עזור לי נא בבקשה באיזה דרך שהוא בקבלת סכום כסף אשר אני צריך כעת, ושפכתי שיה ורננה שיבוא לי לעזרה במהרה, ושלא אאלץ ה"ו לאחר את התשלום לאברכים העוסקים בתורה דבר יום ביומו מתוך הדחק אפי' ביום אחד. והנה ראה זה פלא, לאחר שיצאתי מבית התפילה, הלכתי בחוץ ונעמדתי על אם הדרך, לבקש טרעמפ [הימש] עד בית האכסניא.

ובעודי תפוש במחשבותיי ועיניי נשואות למרום שיבוא לי לעזרי כמה שיותר מהר, עצר לידי אברך יקר מבני חבורתינו, שהיה מקורב אלי עוד משנות נעוריי, מעת שהיה סועד רבות על שולחני בסעודות לילי שבתות ומלוה דמלכא, נתן לי שלום והחזיר לי שלום, ואז כאשר נדברנו כאיש אל רעהו, שאל אותי לדעת לאן פניי מועדות להגיע, ועל מה ולמה הגעתי לכאן, ועניתי לו מחמת גיום כספים למוסדותיי הקדושים.

או אז, הכריז ואמר בקול, נו! הרי יש לי אליכם הרבה הכרת הטוב, משנות נעורי מימי קדם, והוסיף לומר שאינו יכול לשכוח את העונג שבת שקיבל אצלי באותם שנים הן כמובן הרוחני והן כמובן הגשמי, ועדיין חקוק עוד בעצמותיו האווירה החמימה שהיממה את ליבו

אך כעת הוא מבין את כל הענין, כי מאת ה' היתה זאת, והוא זה שעורר בו החשק לדבר מאכל זה כדי לבוא לכאן לעזרתי, ועל ידי זה יזכה להלץ יהודי ממצוקתו עבור זכות הרבים, ולקיים בזה מצות המלך, כי הלא כל עניינו של העולם מושגה בהשגחה פרטית מאת ה', ובכך סיים ואמר שעתה כבר ברור לו היטב, מדוע אכן עשה את כל הדרך עד הנה, ודבר זה נתן לו מרגוע לנפשו.

הרי לנו בבירור שכדאי לו להאדם להשליך את שכלו לגמרי לסמוך על הקב"ה ולהתפלל אליו כי הוא לבד האל המושיע, ואין מעצור לו מלהושיע, ואכן זו היא ההתקרבות הנכונה להשי"ת ולהביא את האדם אל שלימותו הניצחית, כי זהו כח האמונה הק' לחיות עם השי"ת לדעת שהוא עילת כל העילות ומסובב כל הסיבות ולא יבצר ממנו מאומה.

הבישו וראו מפעלות אלוקים -

מי כמוכה באלים

והיוצא מדברינו הוא שהאמונה מעל הכל, ומי שיש לו אמונה, חיוו חיים, והוא מרגיש בטוח בכל עת לקבל את השפע, ואינו דואג דאגת מחר, ואינו נרתע ממאורעות הזמן, לפי שהוא יודע כי כל מאורעותיו לטובתו, ומי האיש החפץ בחיים יעמיק במחשבתו להתחזק באמונה הגדולה הזאת, גם בענין זה שאין אדם נוגע כמה שמוכן לחברו אפילו כמלוא נימה, ואין אדם יכול לשנות גזירות שמים כפי הוא זה, ואז בדרך זו יבטל מעצמו

תומו שיש בענין זה הידוש נוסף בהשגחתו הפרטית יתברך שאני לא יודע, וברצונו להגיד לי זאת, אבל הוא מתבייש לגלות לי מהו. הרהרתי קמעה בדבר ואמרתי לו, שמע נא יקירי! אם חושב הנך על הדבר שיהיה בזה ריבוי כבוד שמים בהתגלות כבודו יתברך, אז כדאי וראוי שתגיד אותו לי, כי לא רק שאין בזה שום פחיתות כבוד, רק האדם יתרומם בזה שנתגלה על ידו כבוד ה'. ואכן אחר דין ודברים נתברר ונתלבן ביותר איך שמיכב מסבב הסיבות לשלוח אותו במקום זה ועל הפלא אשר ראו עיניו.

ואז סיפר הדברים כהווייתן כך, הן היום בבוקר עלה בדעתי ובמחשבתו לנסוע לכאן [לבארא פארק] לקנות איזה דבר מאכל מסויים בחנות מסויימת, כי נכנס בו חשק גדול והרגיש צורך לאכול אותו כעת, מאכל שערב לחיכו מאוד, שבדרך כלל הוא קונה אותו כאשר מגיע ביום שישי בעיר, או בשאר הזמנים שבין כך נמצא הוא בעיר. ואכן הבוקר נסע ובא לעיר רק בשביל לקנות מאכל זה, והתפלא על עצמו מאוד בעשותו כדבר הזה, הנראה לו מוזר מאוד, באמרו, איך זה שאין לי שליטה על עצמי לנסוע עד לעיר רק בגין דבר זה, שכן לא הכיר את עצמו כבעל תאוות המתאוות תאוות עד כדי כך, ולא הרגיש בנוח בעשותו זאת, כי אין דרכם של בני אדם להיות להוטים כל כך אחרי מאכלים, עד כדי לנסוע ממקום למקום מריחוק מקום בעבור זה.

הריהו בא לידי שברון לב, ומרבה לדאוג ומתהפך במחשבתו, כי אף אם לבסוף ירחם עליו האיש ההוא שהפץ למצואו הן בעיניו, מי יאמר שיתן לו הכול כפי מה שהוא הפץ ורוצה ממנו, וכהנה רבות, ונמצא גורם רעה לנפשו, כי שם בטחוננו כבשר ודם למצואו הן בעיניו שהוא הבל, ובודאי לא יועיל לו מאומה.

השתדלות כגזירת המלך

אמנם ולאידך גיסא, זה ששם בטחוננו בה, אז מקבל הכל כפי רצונו, כמה שרוצה במקום שרוצה ומתי שרוצה, כי הקב"ה עונה לשואלו כרצונו". שהרי לא כמדת הקב"ה מדת בשר ודם. מדת בשר ודם, כאשר רוצה האדם בטובת חברו צריך להטריח אליו ללכת אצלו לביתו כדי לקבל הטובה ממנו, ומאן יימר שיתן לו כפי מה שמבקש, לא כן היא מדת הקב"ה, שמחיש לו להאדם הישועה בסמוך אליו כאשר יחל לנפשו, ולא ימנעהו מונע מעשות רצונו כפי מחשבתו של המבקש, אם רק סומך עליו שבידו הדבר ואין מעצור מה' מלהושיע גם באותו מקום שנמצא שם.

ובאופן זה צריכה להיות אמונתו ובטחוננו של האי"ש הישראלי, שישוג כמה שחסר לו מהצמרכותו, אם מעט אם הרבה, כמה שרוצה ובמקום שרוצה ואיך שרוצה וכו', וכמאמר הכתוב: 'לא ירעיב ה' נפש צדיק' ומשלי יג, כי שם בטחוננו בה, ואף על פי שיש לו חובה להאדם להשתדל, עדיין יש לו להבין כי אינם מועילות לו מאומה בלתי רצון ה', וכאמור. רק בעסקיו יהיה

מדת הקנאה והשנאה ושאר מידות רעות, ונעשה כלי מוכשר לקיים ציווי התורה במה ששייך בבין אדם לחברו, וזהו מה שנותן לו להאדם עוז וחדווה תמיד.

ואדרבה האדם המאמין שהכל מאיתו יתברך, הוא אדם מאושר, נוה לבריות ונוה למקום, שלם עם כוראו שלם עם חבריו ושלם עם עצמו, וזוכה לאור באור החיים להרבות רעים האהובים, כי ממילא הכול ממש נגזר על האדם מן השמים, ולא יהיה כל ימיו מכאובים, לאכול מלחם העצבים ולהרבות ריבות ומדנים, ויהזיק מעמד בכל המצבים והמאורעות, כי הכול הוא לפי התכנית למעלה, ואנוס הוא על פי הדיבור, ואכן במדה זו תלויה כל יהדותינו.

אמונה למעלה מהכל

ולפי דרכנו למדנו, שגדולה היא האמונה, שאם בר ישראל תלוי ועומד רק בה', **והיינו שמאמין** בחי העולמים **שממנו לבד הישועה**, אז הוא חי בשלווה ובנחת, וזוכה למנוחה אמיתית, שהרי מאמין ובטוח שעזרי מעם ה', שונה הדבר כשפוסח האדם על שתי הסעיפים, מאמין ואינו מאמין, ששם כל בטחוננו על איזה אדם, הרי זה תלוי ועומד ברצונו, ודואג כל הזמן אם יהא נושא הן בעיניו או לא.

ואז כשמעלה במחשבתו את האפשרות הזאת, שלא ימצא הן בעיניו, וממנו לא תבוא לו הישועה, וממילא מיצר בינו לבין עצמו מה יהיה? למי ילך לבקש עזרה?

ויותרבה השלום. ברם צריכים אנו גם להרבות בתפילה, לבקש מהשי"ת שאכן נזכה להתנהג בכל עניינינו באמונה טהורה שהוא עיקר הצלתנו והצלחתנו. וכמה שהאדם נותן ליבא ועינא יותר במצוה זו, להאמין כי הכל מאיתו יתברך בהשגחה פרטית מלאה, כך יוצא הוא מאפילה לאור גדול.

ועלינו לעשות את המוטל עלינו, להשיג את האמונה הטהורה, לזכור תמיד שכל הנעשה בזה העולם, בידי שמים הוא, וכי אין ביד האדם לקרב או לרחק ישועתו או צרכיו, הן בדברים הנוגעים אל הנשמה בגוף או במזון, וכמאמרם ז"ל אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן מכריזין עליו מלמעלה, וזה לא על דרך מליצה אמרו. ומי שמתחזק באמונה ובבטחון ומתפלל אליו מקבל הכול, כי כלום חסר מבית המלך. ויעזור השי"ת שאכן נזכה לאמונה ברורה ולדעת דקדושה, וזכותו הגדולה יגן עלינו ועל כל ישראל אמן. א גוטע וואך אין א מזל'דיגע וואך פאר אלע.

כמקיים מצות המלך לעשות את אשר הוטל עליו לפי דעת תורה ולגשת בפעולה זאת בכוונה הרצויה כי כן גזר עליו השי"ת שלא ישלח לו מזונו רק אחרי יגיעה, וכמאמר במדרש על הפסוק: 'כי אדם לעמל יולד' ואיב ה, ז, ולא שישמוך על פעולתו לגמרי, ואחרי שהאדם עשה את המוטל עליו ופרע חובו בהתעסקו באיזה עסק, שוב יבטח בה' כי יזמין לו פרנסתו עד לאחת.

יש מלבי"ם יקר שמבאר החילוק בין זעקה לצעקה, שהצעקה גדולה מכולם, וזאת שכאשר אינו רואה שום פתרון בדרך הטבע, אז צועק בכל הכח ומעומק ליבו ונפשו, ומשכך זוכה שתפילתו מתקבלת במהרה ובבטחה, לאחר ששם עיניו רק לה' הטוב, ועל האדם להתבונן רבות לחשוב מחשבה זו, להתאחד באמונה הק' עד כדי שיהיה לחלק ממהותינו.

וזה פשוט וברור הוא, כי באמונה זאת יתקן האדם גם את החטא שמוחמתו הרב הבית השני, שנחרב מפני שנאת חנם, כי על ידו יסתלקו שונאינו ואויבינו

שיחה בענין 'הכרת הטוב' שנאמרו לצוות גליון 'לקראת שבת - דרשו'

בפסוק "ונפשנו קצה בלחם הקלוקל" (פר' הוקת) אנו רואים דבר שהוא פלא עצום. בני ישראל, דור דעה, יהודים קדושים ומהורים שאין אנו מבינים כגודל רום מעלתם, אנשים שזכו להסתופף בצלו של משה רבינו ע"ה, הם נחלצו משעבוד מצרים באותות ובמופתים ובזרוע נמויה, עברו בעצמם את ים סוף שהפך באחת להרבה, ראו בנקמת מצרים כל אחד ואחד מהם ראה את המצרי שהכה אותו כשהוא מת על שפת הים, המים המרים הפכו למתוקים כפיהם, הם ראו את הפלא הגדול כשכל יום ויום יורד להם לחם מן השמים. "ועל אף כל האמור, הם מבעמים כטובה, וזועקים 'הלחם הקלוקל, וברש"י הק' מבאר שהם 'כדו דברים מלבם. אמרו עתיד המן הזה שיתפח במעינו'. "השכל האנושי לא יכול להבין את ההתנהגות הזאת", "איך אפשר לומר כך, להתלונן בצורה כזאת על מלך מלכי המלכים שאת כבודו הם ראו על הים, על סמך איזו מענה שבדו מלבם שהם העריכו שכנראה יתפח המן במעייהם, אף שהם כבר אוכלים את המן זה תקופה ארוכה, והוא נספג בגופם בלי שום מכשול ותקלה. "כיצד ניתן להיות כזה כפוי טובה? זה הרי נגד הטבע, השכל וההגיון!!!!".

"אלא התשובה היא, שכפיות טובה מתחילה מכך שאין הכרת הטוב. אדם שאינו מכיר טובה על הטובה שנגמלה עמו, יפול מאהר מאוד למצב של כפיות טובה. אי אפשר להיות באמצע, כשאינ תגבורת הטוב, מגיע חלילה וחס התגברות של הצד השני". ואכן נושא זה נוגע לכל אחד ואחד מאתנו בכל שלבי החיים: "צריכים להיות מלאים בהכרת הטוב כלפי בורא עולם. אם לא נכיר טובה על מה שיש לנו, אנו עלולים חלילה וחס להיות במצב של כפיות טובה כלפי בורא כל עולמים שזן ומחיה אותנו בכל רגע ובכל שעה. "לא פעם אני שומע אנשים ששואלים ומתחבטים מאוד בתהייה כיצד ניתן לקנות את מידת השמחה. קשה להם לשמוח, הם צריכים סיבה מיוחדת כדי לשמוח, ואין להם מספיק סיבות כאלו. אם כבר אירע להם דבר מה שמשמח אותם, זה מספיק לזמן קצר ומיד לאחר מכן שב העצב לשכון בלבכם רח"ל. "האמת היא שמי שמחפש סיבות לשמוח, הרי הוא בעצם כופר בטובתו של הקב"ה ואינו מכיר לו טובה.

ואספר עובדה: "לפני שנים, באחד מביקורי בעיר מונסי שבניו יורק, ארצה"ב, באתי לבית המדרש להתפלל שהרית, וניגשתי ליהודי בבקשה שיענה 'אמן' על ברכות השחר שאברך, ואני אענה על ברכותיו. אחרי התפילה ניגשתי להודות לו על כך. והוא פתח את סגור לבו ושאל אותי: היודעים אתם שאני סגני נהורש?", השבתי לו כמוכחן שלא ידעתי זאת, וזו לי הפעם הראשונה בבית הכנסת הזה, כמוכחן

שהבעתי צער על כך, והוא סיפר לי ששלוש שנים קודם לכן, בעיצומו של יום ראש השנה, בעת אמירת 'למנצח' שלפני התקיעות, איכד פתאום את מאור עיניו רח"ל, ומאז לא שבה אליו ראייתו. "חז"ל אמרו שעיוור חשוב כמת", הוא אמר, "ואני מרגיש זאת יום יום. שילמתי כבר יותר ממיליון דולר על ניתוחים, שלא עזרו עד כה בכלל.

אבל עם זאת, אני רוצה להיות עוד, כי יש לי נכדים שעתידיים להיכנס בנועם עול תורה ומצוות בשנים הקרובות, ואיוזה פנים יהיה לזה אם ישבו שם בלי סכא?...". עמדתי נרעש ונפחד. יהודי שילם יותר ממיליון דולר ולא קיבל את שאוותה נפשו, ואני העיניים שלי מתפקדות ב"ה בלי שום בעיה, ובלו שהדבר עלה לי אפילו דולר אחד בודד, למעט משקפיים שצריכים לקנות מעת לעת. היש לך אוצר גדול מהעיניים? "נו... יהודי שואל למה לו לשמוח, ותשבתו עמו... יש לו עיניים, הוא רואה! זאת לבד סיבה לשמוח ולרקוד. "ומה עם הלב, והכליות, המהול והכבד, הפה והאף, האוזניים הידיים והרגליים. הרי חסרונו של כל אחד ואחד מאיברי האדם יכול לגרום לו צער נורא ואיום ואף גרוע מכך. צריכים למצוא סיבות היצוניות כדי לשמוח? מבשרי אחזה אלוקה! תסתכל על הגוף שלך ותתחיל לשמוח.

"ב"ה נפלה בידי הזכות להכין התנים רבים לקראת נישואיהם," אחד הדברים הכי בסיסים שאני אומר לכל חתן הוא פשוט מאוד. העובדה שנוות ביתך בישראל לך אתמול ארוחה, וגם שלשום וגם בכל ימי השבוע שעבר והתודש האחרון וזה שקדם לו. העובדה שהיא מבשלת לך ארוחת צהרים כל יום כמשך שנה ושנתיים וארבע ושמונה שנים ברציפות – זה לא אומר שבשנה התשיעית או העשיריים או ה-25 אתה פטור להודות לה על הארוחה שבישלה למענך! וכי בגלל שהתרגלת שמכינים לך אוכל כל יום, אתה משוחרר מהחוב להודות ולהעריך את מה שעושים למענך? "אדרבה! התודה צריכה להיות כל יום יותר גדולה מיום האתמול. לא מספיק שהיא מבשלת לך כבר עשר שנים ברציפות, היא באה ועמדה וקילפה וקצצה וטיגנה ובישלה גם היום. כמה הכרת הטוב אתה הייב לה!!!

"כך גם לגבי הטובות הרבות שהקב"ה גומל עמנו, זה שאתמול כל איברי הגוף תפקדו כראוי, זה לא סיבה שלא נשמה ונודה על כך שגם היום הם מתפקדים כראוי, ורק מי שיידע להודות, להעריך ולשמוח את מה שקיבל עד כה, יוכל להימנע מלהפוך לכפוי טובה הלילה והלילה". לפני שנים באתי פעם לבקר את דודי זקני שהיה זקן מופלג, וכשהגעתי אליו אמר לי שהיום התחדש לו חידוש נפלא. "חז"ל אומרים שעל כל נשימה ונשימה צריך להלל את הקב"ה", הוא אמר, "היום נוסף לי נדבך נוסף. כל בליעה ובליעה צריך להלל ולהודות. למה? כי כבר חצי שנה שלא בא אוכל אל פיו והייתי ניוון רק מאינפוזיה ומוזנדה. עכשיו ב"ה התחלתי להשתקם, והיום בפעם הראשונה בלעתי דבר מאכל, מעט לבן. אח! איוזה חסד עשה איתי הקב"ה שאני יכול לבלוע כפית של לבן!!!".

"לא זו בלבד, שהקב"ה משפיע עלינו טובות, אלא שגם הדברים הקשים שבאים עלינו, בדרך כלל הם חלק מאותה הטובה. למשל אדם שמתמודד עם צער גידול בנים, עליו לשמוח קודם כל שיש לו ילדים! אדם שיש לו כאבי שיניים וזכה לכך כי יש לו שיניים. "מספרים משל על יהודי עשיר שהיה לו שכן עני ואביון, שבכיתו תמיד שררה שמחה. הם לבשו בגדים קרועים, אכלו מאכלים פשוטים מאוד, ולא חסר להם כלום. "העשיר מאוד התרשם מהם, והחליט לבוא ולתת להם נדבה הגונה. הוא פתח את הכספת, הוציא סכום כסף גדול, צעד לבית השכנים, נקש על דלתם הרעועה ונתן לשכן החייבן שלו מעטפה עם סכום כסף לא מבוטל. כמובן שהמשפחה העניה שמחה מאוד, הודו לו מקרב לב והעשיר

שב לביתו. "אחרי יומיים נוקש העני על דלתו של העשיר ואומר לו שהוא מאוד כועס עליו ורוצה להחזיר לו את כל הכסף. נדהם העשיר, מה אירע שככה הכעסתי אותך, הוא שואל את שכנו העני והלה משיב לו: "מהרגע שהבאת את הכסף יש לנו ויכוחים וצער גדול. זה אומר שצריך לשפץ את הבית, זה אומר שצריך להשקיע את הכסף בעסק רווחי, זה אומר שצריך לקנות ארוחה טובה ומיני מתיקה לילדים שמעולם לא זכו למעום משהו אחר חוץ מלהם ובצל. נהיה לנו רע, כך את הכסף שלך שעושה לנו צרות... "כך בדיוק נראה מי שמתלונן על הצער שנגרם לו, כשבצעם הצער הזה הוא סימן לעשירות. אלו 'צרות של עשירים', ברוך ה' יש לו בית, משפחה, ילדים, נכסים, אז כן, לפעמים יש קצת בעיות.

לפעמים לא הכל מתנהל בצורה חלקה, נושאים עיניים לשמים, מתפללים ומצפים לישועה, אבל זאת לא סיבה להצטער על עצם העובדה שיש לו בית ומשפחה, או להימנע מלשמוח על כך". השאלה של השמחה והסיפוק תלויה פעמים רבות בנקודת מבט וצורת הסתכלות. לפני כמה שנים היה אחד מתושבי השכונה, יהודי יקר שיש לנו קשר עמו, שקנה מכונית חדשה, והוא היה מאוד מאושר. אחרי שנים שהוא שאף לכך ב"ה השיגה ידו והוא קנה מכונית. "בעבור תקופה בעת שצעדתי לבית המדרש עברתי על יד תחנת האוטובוס הסמוכה לביתי, והיהודי הזה בירך אותי לשלום, והבנתי שהוא עומד וממתין לאוטובוס. אחרי כמה ימים שוב עברתי באותה שעה, ושוב ראיתי אותו שם. "שאלתי אותו האם אירע חלילה דבר מה, איזה נזק המור למכונית שלו, או אולי תפסו אותו על עבירת תנועה ושללו את רשיונו?" הוא השיב לפי כפשטות שהוא מכר את הרכב. נבהלתי שאולי מצבו הכספי הורע, אבל הוא שוב הרגייע ואמר שלא אירע דבר: הכל בסדר גמור, הוא אמר, אבל הגעתי למסקנה שלא טוב היות האדם נוסע לבדו ברכב כי זה מבזבז זמן יקר וגורם להרבה כאב ראש... "למתיחתי הסביר לי שמאחר והאזור בו אנו מתגוררים עמום למדי, הוא נתקע מדי יום בפקקים, מאבד זמן יקר. בזמן שהוא בפקק אינו יכול לעיין בספר ובוודאי שלא לנמנם, וכשהוא מגיע למחוז הפצו עליו לחפש הניה, משימה מורכבת בפני עצמה באזורים עמוסים.

"לכן הוא פשוט החליט למכור את האוטו ולהזור לתחבורה הציבורית: "כך אני יכול לישן באוטובוס, אני פותח ספר ולומד, אין צורך לחפש הניה, ואם יש פקק אני יורד תחנה אחת או שתי תחנות קודם וצועד רגלית הביתה, ברבע מהזמן שהיה לוקח לי להגיע עם האוטובוס. "בנוסף, כשהיה לי רכב הייתי צריך להקדיש מדי פעם שעה כדי לצעוד רגלית לצורך בריאות הגוף והנפש, ועכשיו אני ממילא צועד מהכא להתם, ואין צורך להקדיש לכך זמן מיוחד". "אותו יהודי שעד לפני כמה חודשים היה מרגיש כל בוקר עצב רב ותסכול עמוק על כך שהוא נוסע בתחבורה הציבורית, פתאום עולה לאוטובוס כמעט בצעדים של ריקוד. הוא שמה בתחבורה הציבורית, טוב לו באוטובוס. למה? כי נקודת המבט שלו השתנתה. "וכאן הבן שאול, האם כדי להגיע להבנה הזאת הוא היה חייב להיכנס לכל העניין של שנים ארוכות שבהן חלם על רכישת רכב ומכירתו, ולאחר מכן רכישת הרכב בפועל דבר שבא לאחר מרדות ועלה לו כסף. לא היה עדיף לשמוח מלכתחילה כמה שנתן לו הקב"ה???"

לקראת סיום דברינו נזכיר את דברי החז"ל שמסביר מי נקרא רשע, מי שרואה את השמש זורחת ולא אומר את ברכת 'יוצר אור' ומי שרואה את השמש שוקעת ולא מברך 'בורא הושך'. המדרש הזה אינו מובן. ברור הדבר שכל יהודי צריך לברך כל בוקר 'יוצר אור', ומדי ערב לומר 'המעריב ערבים',

ובודאי שמי שאינו עושה זאת אינו נוהג כשורה. "אבל אני רוצה להבין, הו"ל לא מצאו דוגמה אחרת לרשע אלא רק מי שלא אומר יוצר אור? יש הרי אינספור בעיות גדולות יותר, עבירות המורות שבחמורות, מה מיוחד דווקא בברכות האלו שמי שאינו אומר אותם 'זוכה' להגדרה הזאת של 'רשע'? "אלא התשובה היא שאדם כזה הוא רשע כלפי עצמו. אפשר להיות רשע כלפי הקב"ה רח"ל, אפשר להיות רשע כלפי אנשים אחרים הלילה והלילה, אבל יש אדם שהוא רשע כלפי עצמו. השמש זורחת ואתה לא שמח ומברך על כך? למה אתה עושה את זה לעצמך? אם אתה לא יודע לשמוח ולהודות בזה שהשמש זורחת ובוה שהיא שוקעת, אתה סובל מבעיה קשה מאוד, לעולם לא תהיה שמח ולא תהיה מרוצה, כי את המובות הבסיסיות ביותר שיש לך, אינך יודע להעריך!

פעם אמר לי יהודי יקר ניצול שואה, ה"ה הרה"ח ר' שלום אלטר מארק ז"ל, שהוא רואה אנשים שכל כך מתאמצים לראות נחת מהילדים. הם מתוסכלים מאוד מזה שהילדים שלהם לא יצאו מוצלחים מספיק, או שהינך שלהם לא היה מושלם. "הרי יש לזה עצה מאוד פשוטה", הוא אומר, "אפשר להסתכל על השכנ, לראות שהוא ב"ה זכה לילדים יותר מוצלחים, ולשמוח! איזה יופי! יש לו כאלו ילדים טובים ומוצלחים! אין צורך להגביל את ההנאה מילדים מוצלחים דווקא אם הם הילדים שלך, גם אם הם רק הילדים של השכנ זאת סיבה מספיק טובה לשמוח ולרוות מהם נחת!!!!". יעזר ה', שנזכה כולנו לראות רוב נחת מהילדים שלנו ומהילדים של כל מי שמובך אותנו, ונזכה להכיר טובה ולהתרחק עד מאוד מכל מה שנוגע באפס קצה המידה הרעה של כפיות טובה רח"ל, ונזכה כולנו לראות בטוב ירושלים, אמן כן יהי רצון".

